

บทที่ 3

องค์การบริหารส่วนตำบลในประเทศไทย

วิวัฒนาการขององค์การบริหารส่วนตำบล

1. ช่วง พ.ศ. 2499-2514 ในวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2499 จอมพล ป. พิบูลสงคราม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในสมัยนั้นได้มีคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 222/2499 เรื่องระเบียบบริหารราชการส่วนตำบลและหมู่บ้านขึ้น เนื่องจากเห็นว่าในปัจจุบันนี้โลกได้วิวัฒนาการไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้นถ้าได้เปิดโอกาสให้ราษฎรได้ร่วมมือกันบริหารงานของตำบลและหมู่บ้านเพื่อประโยชน์แก่ท้องที่และประชาชนส่วนรวมโดยไม่ขัดต่อกฎหมายที่มีอยู่แล้วก็จะเป็นทางหนึ่งที่จะนำประชาชนไปสู่การปกครองแบบเสรีประชาธิปไตยสมบูรณ์ และความตั้งใจที่จะส่งเสริมความเจริญของท้องที่ก็จะสำเร็จรวดเร็วยิ่งขึ้นด้วย จึงได้ปรับปรุงโครงสร้างของคณะกรรมการตำบลเสียใหม่ให้ประกอบด้วยกำนันท้องที่ ผู้ใหญ่บ้านทุกคนในตำบล แพทย์ประจำตำบล ครูประชาบาลในตำบลนั้นคนหนึ่ง ราษฎรผู้ทรงคุณวุฒิในตำบลนั้นไม่น้อยกว่า 2 คน ซึ่งนายอำเภอเป็นผู้คัดเลือกเสนอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งให้มีข้าราชการที่ปฏิบัติงานในตำบลนั้นร่วมเป็นคณะกรรมการตำบลด้วย เช่น ครูใหญ่ทุกโรงเรียน หัวหน้าสถานีตำรวจภูธรประจำตำบล นายช่างชลประทาน เป็นต้น

นอกจากการปรับปรุงในส่วนของคณะกรรมการตำบลแล้ว คำสั่งกระทรวงมหาดไทยฉบับนี้ได้กำหนดให้มีสภาตำบลขึ้นเป็นครั้งแรก โดยมีสมาชิกสภาตำบลซึ่งมาจากราษฎรผู้มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับผู้สมัครเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านละ 2 คน เพื่อควบคุมการบริหารงานของคณะกรรมการตำบลโดยมีอำนาจในการสอบถามข้อเท็จจริงและเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการตำบลเกี่ยวกับการดำเนินการในตำบลนั้นและมีอำนาจในการเสนอและลงมติตั้งข้อสังเกตต่อข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติงานในตำบลนั้น แล้วเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณาต่อไปอีกด้วย ในปีเดียวกันได้มีการจัดตั้งหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่เรียกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้น องค์การบริหารส่วนตำบลนี้จะจัดตั้งโดยประกาศกระทรวงมหาดไทยในพื้นที่ตำบลตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่มีสถานะเป็นนิติบุคคล มีการบริหารงานของตนเอง ทั้งนี้โดยอยู่ภายใต้การควบคุมของนายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัด ในด้านโครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลจัดโครงสร้างเป็นสภาตำบลและคณะกรรมการตำบล โดยสภาตำบลซึ่งมีหน้าที่ควบคุมการบริหารงานของคณะกรรมการตำบลจะประกอบไปด้วยกำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ทุกคนในตำบลเป็นสมาชิกสภาตำบลโดยตำแหน่งและสมาชิกซึ่งราษฎรใน

หมู่บ้านเลือกตั้งหมู่บ้านละ 1 คน ส่วนคณะกรรมการตำบลซึ่งทำหน้าที่ควบคุมและรับผิดชอบการดำเนินงาน กิจการส่วนตำบลประกอบด้วยกำนันตำบลท้องถิ่นที่เป็นประธาน ผู้ใหญ่บ้านทุกคนในตำบล แพทย์ประจำตำบล และกรรมการอื่นซึ่งนายอำเภอแต่งตั้งจากครูใหญ่โรงเรียนในตำบล หรือผู้ทรงคุณวุฒิอื่นจำนวนไม่เกิน 5 คน

ในวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2509 พลเอกประภาส จารุเสถียร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสมัยนั้น ได้มีคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 275/2509 เรื่องระเบียบบริหารราชการส่วนตำบลและหมู่บ้าน (ฉบับที่ 2) ขึ้น โดยให้ยกเลิกการบริหารงานตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 222/2499 ลงวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2499 ในตำบลบางแห่งเสียแล้วให้จัดรูปแบบการบริหารงานในตำบลเสียใหม่ตามคำสั่งฉบับนี้เนื่องจากเห็นว่า "สมควรที่จะปรับปรุงวิธีการจัดระเบียบบริหารราชการในตำบลเสียใหม่โดยรวมคณะกรรมการตำบลและสภาตำบลเข้าเป็นองค์กรเดียว เช่นเดียวกับการปกครองสุขาภิบาล ทั้งนี้เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสภาพการณ์ยิ่งขึ้นและให้เป็นการสอดคล้องกับ โครงการพัฒนาเมืองในระบอบประชาธิปไตย

คำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 275/2509 นี้ ได้ยกเลิกรูปแบบการบริหารในตำบลที่เคยจัดแบ่งเป็นฝ่ายสภาและฝ่ายบริหารเสียโดยยุบรวมกันให้มีรูปแบบการบริหารในรูปของคณะกรรมการเรียกว่า คณะกรรมการสภาตำบล ซึ่งประกอบด้วยกำนัน ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านในตำบล และแพทย์ประจำตำบล เป็นกรรมการสภาตำบลโดยตำแหน่ง ครูประชาบาลในตำบลนั้น 1 คน ซึ่งนายอำเภอคัดเลือกจากครูประชาบาลในตำบลเป็นกรรมการสภาตำบล โดยกำนันเป็นประธานสภาตำบลโดยตำแหน่งและมีรองประธานกรรมการสภาตำบลคนหนึ่งซึ่งคณะกรรมการสภาตำบลเลือกตั้งจากกรรมการด้วย

การบริหารงานของสภาตำบลนอกจากจะมีคณะกรรมการสภาตำบลดังกล่าวแล้ว สภาตำบลยังมีเลขานุการสภาตำบลคนหนึ่งซึ่งคณะกรรมการสภาตำบลเป็นผู้เลือกตั้งกันขึ้นเองหรือตั้งจากบุคคลภายนอกและมีที่ปรึกษาสภาตำบลซึ่งเป็นพัฒนาการตำบลนั้นอีกด้วย

สภาตำบลจะบริหารงานในรูปของคณะกรรมการที่ประชุมร่วมกันเพื่อลงมติให้สภาตำบลดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ในด้านการพัฒนาตำบลและหมู่บ้าน โดยมีรายได้ที่รับจัดสรรจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด กระทรวง ทบวง กรมต่างๆ และรายได้ที่สภาตำบลจัดหาเอง ทั้งนี้ นายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัดจะเป็นผู้ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของสภาตำบล

2. ช่วง พ.ศ. 2515-2534 ภายหลังจากที่กระทรวงมหาดไทยมีคำสั่งที่ 257/2509 แล้ว ทำให้การจัดระเบียบบริหารงานในตำบลมี 3 รูปแบบ คือ คณะกรรมการตำบลและสภาตำบลตามคำสั่งที่ 222/2499 รูปหนึ่ง องค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ. 2499 รูปหนึ่ง ซึ่งทั้งสองรูปแบบมีวิธีที่บริหารงานที่แตกต่างกันไป ในปี พ.ศ. 2515 คณะปฏิวัติจึงได้ออกประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 326 ลงวันที่ 13 ธันวาคม

พ.ศ. 2515 ขึ้นเพื่อปรับปรุงการจัดระเบียบบริหารในตำบลให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสภาพการณ์ยิ่งขึ้น โดยเห็นว่าหากการปกครองชั้นพื้นฐานในตำบลไม่มั่นคงและเหมาะสมแล้ว จะมีผลกระทบกระเทือนต่อการปกครองส่วนภูมิภาคระดับอื่นและจะเป็นอุปสรรคแก่การพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าและมีความผาสุกให้แก่ราษฎร ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าวจึงได้ให้การจัดระเบียบบริหารในตำบลมีรูปแบบเดียว เรียกว่า สภาตำบล

สภาตำบลตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 จะใช้ในตำบลใดให้กระทรวงมหาดไทย ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งปรากฏว่ามีการประกาศกระทรวงมหาดไทย 3 ครั้งในตำบล จำนวน 3,648 แห่ง มีสภาตำบลขึ้น จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2518 กระทรวงมหาดไทยจึงได้ประกาศให้ตำบลที่เหลืออยู่ในขณะนั้นและตำบลที่ตั้งขึ้นใหม่ในขณะนั้น (นอกจากตำบลที่มีเขตท้องที่ในเขตนครหลวงและตำบลที่มีเทศบาลหรือสุขาภิบาลเต็มพื้นที่) มีสภาตำบลตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 326 ทุกแห่ง สภาตำบลที่จัดตั้งขึ้นตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ มีคณะกรรมการ สภาตำบลโดยกำนันท้องที่เป็นประธาน ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านในทุกตำบล และแพทย์ประจำตำบลนั้นเป็นกรรมการโดยตำแหน่งและกรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิหมู่บ้านละ 1 คน ซึ่งราษฎรในหมู่บ้านนั้นเป็นผู้เลือก นอกจากนี้ยังให้สภาตำบลมีที่ปรึกษา 1 คน ซึ่งนายอำเภอคัดเลือกจากปลัดอำเภอหรือพัฒนากรท้องที่แล้วรายงานผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อแต่งตั้ง และเลขานุการสภาตำบล 1 คน ซึ่งนายอำเภอคัดเลือกจากครูประชาบาลในตำบลนั้นแล้วรายงานผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อแต่งตั้งด้วย

บทบาทของสภาตำบลตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 เพิ่มมากขึ้น เมื่อรัฐบาลมุ่งที่จะให้สภาตำบลเป็นผู้ช่วยเหลือทางราชการ และเป็นผู้นำประชาชนในตำบลในการพัฒนาตำบลและพัฒนาชนบท ขณะเดียวกันก็มีเสียงเรียกร้องให้ปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารงานของสภาตำบลให้มีอำนาจมากขึ้นและสามารถสนองต่อการปกครองตนเองของประชาชนได้ดียิ่งขึ้นตามกระแสโลกาวิวัฒน์ ทำให้มีการผลักดันให้มีการตราพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ขึ้นในเวลาต่อมา

3. ช่วง พ.ศ. 2535-ปัจจุบัน ในการจัดระเบียบการบริหารในตำบลโดยมีสภาตำบลตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 326 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 ได้ดำเนินการเรื่องมาจนกระทั่งคณะรัฐมนตรีภายใต้การนำของนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี ได้กำหนดนโยบายที่จะปรับปรุงการบริหารงานในตำบล โดยแถลงต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2535 ในนโยบายการเมืองและการบริหารราชการข้อ 1.10 ไว้ว่า จะกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่น โดยจัดให้มีการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นทุกระดับ ตลอดจนเพิ่มบทบาทและอำนาจในการตัดสินใจให้องค์กรปกครองท้องถิ่น ให้อำนาจในการกำหนดนโยบายการพัฒนา การจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและการวางผังเมืองเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการปกครองตนเองในระบอบประชาธิปไตยและส่งเสริมให้องค์กรปกครองท้องถิ่นในระดับตำบลเป็นนิติบุคคลเพื่อความ

คล่องตัวและร่วมแก้ปัญหาของประชาชนในตำบลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจากนโยบายของ คณะรัฐมนตรีดังกล่าวกระทรวงมหาดไทยจึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. .. เนื่องจากเห็นว่า โดยที่สภาตำบลซึ่งจัดตั้งตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 ไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ทำให้การบริหารงานไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพขาดความคล่องตัวในการบริหารงาน และสมควรปรับปรุง ฐานะของสภาตำบลและการบริหารงานของสภาตำบลเสียใหม่ให้สามารถรองรับการกระจายอำนาจ ไปสู่ประชาชนได้มากยิ่งขึ้นรวมทั้งให้มีการยกฐานะสภาตำบลซึ่งมีรายได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวได้ ผ่านการพิจารณาตามลำดับขั้นตอนต่าง ๆ ตั้งแต่ปี 2535 ซึ่งได้มีการปรับปรุงแก้ไขหลายครั้ง จนกระทั่งได้ผ่านการเห็นชอบของรัฐสภา เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2537 และวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2537 ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 111 ตอนที่ 53 ก และวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2538 เป็นวันที่พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีผลใช้ บังคับ

กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลตามนัยมาตรา 40 และ มาตรา 95 แห่ง พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 รวม 4 ครั้ง จำนวน 6,744 แห่ง

โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติ สภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งยกฐานะมาจากสภาตำบล เพื่อเปิดโอกาส ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองและบริหารงานให้เป็นไปตามความต้องการของ ประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นราชการส่วนท้องถิ่นมีฐานะเป็นนิติบุคคลและมี โครงสร้างตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 มาตรา 44 ประกอบด้วย สภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

สภาองค์การบริหารส่วนตำบล

สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีฐานะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ มีสมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบล จำนวนหมู่บ้านละ 2 คน ซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านใน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

ในกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียงหนึ่งหมู่บ้าน ให้สภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลนั้นประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 6 คน และในกรณีในเขต

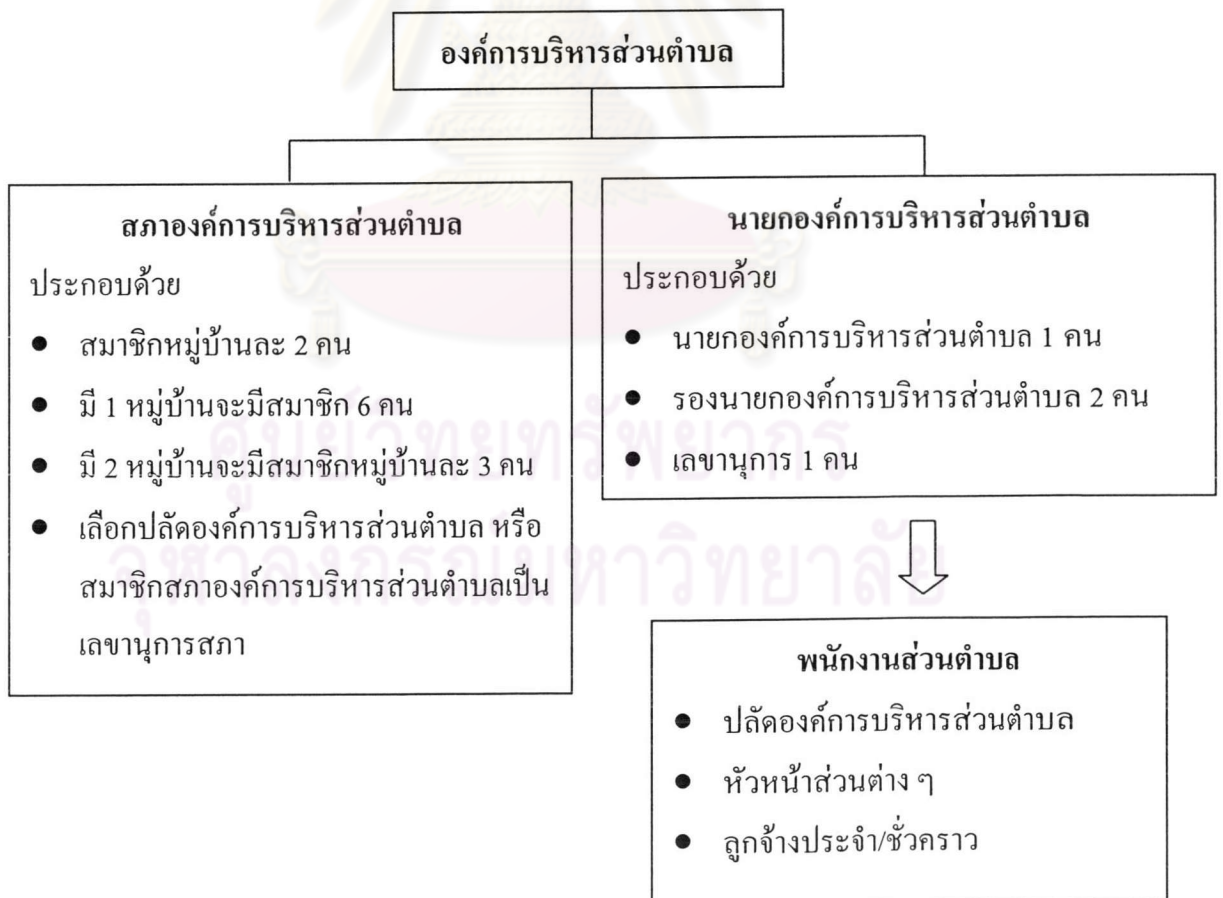
องค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียงสองหมู่บ้าน ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนหมู่บ้านละ 3 คน

คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย ประธานกรรมการบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบล (Chairperson of the Subdistrict Administrative Organization Executive Board in Thailand) และกรรมการบริหาร 2 คน ซึ่งมีสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เลือกมาจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแล้วเสนอให้นายอำเภอแต่งตั้งและให้ปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเลขานุการ

องค์การบริหารส่วนตำบลมีพนักงานส่วนตำบล และจัดแบ่งการบริหารออกเป็น

1. สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
 2. ส่วนต่าง ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลตั้งขึ้น
- ระเบียบพนักงานส่วนตำบลให้ตราขึ้นเป็นพระราชกฤษฎีกา

รูปที่ 3.1 โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546)

ในปี พ.ศ.2546 ได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ในส่วนของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล โดยเปลี่ยนชื่อจากเดิม “ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล” เป็น **นายกองค์การบริหารส่วนตำบล (The Chief Executive of the Subdistrict Administrative Organization)** โดยกำหนดให้ องค์การบริหารส่วนตำบลมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

นายกองค์การบริหารส่วนตำบล อาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมิใช่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมายได้ไม่เกิน 2 คน และอาจแต่งตั้งเลขาธิการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน ซึ่งมีได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงปี 2546) กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ดังนี้

มาตรา 66 องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

มาตรา 67 ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

1. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
2. รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยสิ่งปฏิกูล
3. ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
4. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
5. ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
6. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
7. คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8. บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
9. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

มาตรา 68 ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอาจทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

1. ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและการเกษตร
2. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
3. ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
4. ให้มีและบำรุงรักษาสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ และสวนสาธารณะ
5. ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรและกิจการสหกรณ์
6. ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
7. บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
8. การควบคุมดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
9. หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
10. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม
11. กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
12. การท่องเที่ยว
13. การผังเมือง

มาตรา 71 องค์การบริหารส่วนตำบล อาจออกข้อบังคับตำบลเพื่อใช้บังคับในตำบลได้เท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมายหรืออำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการนี้จะกำหนดค่าธรรมเนียมที่จะเรียกเก็บและกำหนดโทษปรับฝ่าฝืนด้วยก็ได้ แต่มิให้กำหนดโทษปรับเกินห้าร้อยบาท

ร่างข้อบังคับตำบลจะเสนอได้ก็แต่โดยคณะกรรมการบริหารหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือราษฎรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมายเกี่ยวกับการเข้าชื่อให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่น

นอกจากนี้ ยังมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์การปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ คือ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 116 ตอนที่ 114 ก. ลงวันที่ 17 พฤศจิกายน 2542 มีผลใช้ตั้งแต่วันที่ 18 พฤศจิกายน 2542

การกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ ตามมาตรา 17 ให้เทศบาลเมืองพัทยาและองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองดังนี้

1. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

2. การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
3. การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
4. การสาธารณสุขปโภคและการก่อสร้างอื่น ๆ
5. การสาธารณสุขการ
6. การส่งเสริม การฝึกและประกอบอาชีพ
7. การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน
8. การส่งเสริมการท่องเที่ยว
9. การจัดการศึกษา
10. การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส
11. การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
12. การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
13. การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
14. การส่งเสริมกีฬา
15. การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
16. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
17. การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
18. การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
19. การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
20. การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน
21. การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
22. การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์
23. การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัย โรงมหรสพ และสาธารณสถานอื่น ๆ
24. การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
25. การผังเมือง
26. การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร
27. การดูแลรักษาที่สาธารณะ
28. การควบคุมอาหาร
29. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
30. การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

31. กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

อำนาจหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกององค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 มีดังนี้

มาตรา 46 สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่

1. ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

2. พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติ ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

3. ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ
มาตรา 59 นายกององค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมายและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

2. สั่งอนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล

3. แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกององค์การบริหารส่วนตำบลและเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

4. วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

5. รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล

6. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

มาตรา 60 ให้นายกององค์การบริหารส่วนตำบลควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมายและเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

อำนาจหน้าที่ในการสั่งหรือการปฏิบัติราชการของรองนายกององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามที่นายกององค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย

ในกรณีที่นายกององค์การบริหารส่วนตำบลไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้รองนายกององค์การบริหารส่วนตำบลตามลำดับที่นายกององค์การบริหารส่วนตำบลแต่งตั้งไว้เป็นผู้รักษาราชการแทน

ถ้าไม่มีรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้รักษาราชการแทน

ในกรณีที่มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ หรือคำสั่งใด แต่งตั้งให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นกรรมการหรือให้มีอำนาจหน้าที่อย่างใด ให้ผู้รักษาราชการแทนทำหน้าที่กรรมการหรือมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในระหว่างรักษาราชการแทนด้วย

อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ หรือการปฏิบัติราชการที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ หรือคำสั่งใด หรือมีมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ หรือคำสั่งนั้น หรือมีมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น ไม่ได้กำหนดในเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น นายกองค์การบริหารส่วนตำบลอาจมอบอำนาจ โดยทำเป็นหนังสือให้รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลก็ได้ แต่ถ้ามอบให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหรือรองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติราชการแทนให้ทำเป็นคำสั่งและประกาศให้ประชาชนทราบการปฏิบัติราชการแทนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามวรรคห้า ต้องกระทำภายใต้การกำกับดูแลและกรอบนโยบายที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลกำหนดไว้

โครงสร้างการจัดองค์กร องค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา 25 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 60/1 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

"มาตรา 60/1 ให้มีปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนตำบลรองจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามนโยบายและมีอำนาจหน้าที่ที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย"

มาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ประกอบกับข้อ 4 แห่งประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบล เรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ วิธีการบริหารและการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบล และกิจการอันเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลในองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบล (ก. อบต.) ในการประชุมครั้งที่ 1/2545 เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2545 ได้มีมติให้กำหนดกองหรือส่วนราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ดังนี้

1. การกำหนดกองหรือส่วนราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้จัดแบ่งตามความเหมาะสมกับการปฏิบัติงาน โดยอย่างน้อยต้องมีส่วนราชการ ดังนี้

1.1 สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

1.2 กองหรือส่วนการคลัง

1.3 กองช่างหรือส่วนโยธา

โดยแต่ละส่วนมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้คือ

1. สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่ของหัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล รับผิดชอบในด้านงานบริหารทั่วไป งานธุรการ งานพิมพ์ดีด งานการเจ้าหน้าที่ งานสวัสดิการ งานการประชุม งานเกี่ยวกับการตราข้อบังคับตำบล งานนิติกร งานพาณิชย์ งานรัฐพิธี งานประชาสัมพันธ์ งานจัดทำแผนพัฒนาตำบล งานจัดทำข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี และงานขออนุมัติดำเนินการตราข้อบังคับ

2. ส่วนการคลัง หัวหน้าส่วนการคลัง เป็นหัวหน้ารับผิดชอบ ขึ้นตรงต่อปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล รับผิดชอบงานเกี่ยวกับการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน การตรวจเงิน การหักภาษีเงินได้ การนำส่งเงิน การตัดโอนเงินเดือน รายงานการเงินคงเหลือประจำวัน งานขออนุมัติเบิกตัดปีและขอขยายเวลาเบิกจ่าย งานการจัดทำงบงานแสดงฐานะทางการเงิน งบทรัพย์สิน-หนี้สิน งบโครงการเงินสะสม งานการจัดทำบัญชีทุกประเภท และงานทะเบียนคุมเงินรายจ่าย

3. ส่วนโยธา หัวหน้าส่วนโยธาเป็นผู้บังคับและดูแลรับผิดชอบ ขึ้นตรงต่อปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล รับผิดชอบเกี่ยวกับงานสำรวจออกแบบ เขียนแบบถนน อาคาร สะพาน แหล่งน้ำ การประมาณค่าใช้จ่ายโครงการ งานควบคุมอาคาร งานการก่อสร้าง และซ่อมบำรุงทางอาคารสะพาน แหล่งน้ำ และงานควบคุมการก่อสร้างการบริหารงานดังกล่าวอยู่ในความควบคุมดูแลของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นผู้รับนโยบายการบริหารจากนายกมากำหนดแนวทางปฏิบัติและดำเนินการให้เป็นรูปธรรม โดยการสั่งการไปยังสำนักงานและส่วนต่างๆ

บทบาทและความสำคัญของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลกับการพัฒนาการปกครองท้องถิ่นไทย

ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ 1 บทนำ ปัจจุบันโลกเข้าสู่สังคมแห่งเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาด้วยคอมพิวเตอร์ การสื่อสาร โทรคมนาคมอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อทุกส่วนของโลก และก่อให้เกิดกระแสการเปลี่ยนแปลงทุกระดับชั้นตั้งแต่ระดับโลก ระดับกลุ่มประเทศและระดับประเทศย่อยลงมาเรื่อยๆ จนกระทั่งถึงระดับครอบครัว พัฒนาการที่เกิดขึ้นมีผลต่อระบบเศรษฐกิจโลก เทคโนโลยี ระบบการปกครอง จำนวนประชากรโลก ทรัพยากรธรรมชาติ และระบบสังคมและวัฒนธรรม ประเทศไทยเป็นส่วนหนึ่งของสังคมโลกจึงจำเป็นต้องปรับตัวและพัฒนาประเทศให้พร้อมที่จะรับสภาวะใหม่ที่เปลี่ยนแปลง โดยจะเห็นได้จากนโยบายของรัฐบาลในการ

ปรับเปลี่ยนระบบการบริหาร และโครงสร้างของประเทศใหม่ พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พื้นฟูทรัพยากรบุคคลให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้ความสำคัญกับศักยภาพและความสามารถของคน และส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด การปฏิรูประบบราชการ โดยเน้นเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพ การสร้างความโปร่งใส การขจัดกาทุจริตในการบริหารราชการแผ่นดินและการให้บริการประชาชนคือเป็นรัฐบาลที่ให้ศูนย์กลางอยู่ที่ประชาชน เพิ่มอำนาจให้กับประชาชน ลดบทบาทและอำนาจของภาครัฐสูง (ส่วนกลางต้องเล็กลง ส่วนภูมิภาคต้องโตขึ้น และกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นมากขึ้น) การปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมในการทำงาน (cultural change) จากเดิมทำงานแบบแยกส่วนมาบูรณาการการทำงานร่วมกันเป็นทีม มีจิตวิญญาณของการทำงานร่วมกันและมุ่งผลลัพธ์ (outcome) มากกว่าผลผลิต (output) ปรับปรุงกระบวนการทำงานโดยเน้นความมีประสิทธิภาพทำงานให้สำเร็จด้วยค่าใช้จ่ายที่คุ้มค่า ข้าราชการต้องมีทัศนคติเป็นผู้ให้บริการมากขึ้น นำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อให้การทำงานรวดเร็วขึ้น โดยเริ่มจากการพัฒนาบุคลากรให้เป็น เป็นคนทำงานที่มีความรู้ (knowledge worker) ใช้ปัญญาตัดสินใจ โดยมีข้อมูลพอสมควร การปฏิรูปการเมืองการปกครองโดยมุ่งเน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น โดยการกระจายอำนาจจากรัฐบาลไปสู่องค์กรประชาชนในรูปของนโยบายกระจายอำนาจการปกครองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 284 วรรคสาม กำหนดให้มีกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่น และรัฐบาลได้จัดทำแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้น แผนปฏิบัติการดังกล่าวให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจการปกครองไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ความสำคัญเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ โดยกำหนดภารกิจที่จะถ่ายโอนซึ่งเป็นการลดหรือยุติบทบาทของราชการบริหารส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จากเดิมที่ เป็นผู้ปฏิบัติไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ปฏิบัติแทนรวม 6 ด้าน 245 เรื่อง ทั้งด้านงานเงินและบุคลากร ที่ผ่านมการถ่ายโอนภารกิจหลายๆกิจกรรมมีความล่าช้า บางกิจกรรมประสบปัญหาอุปสรรคมากมาย บางกิจกรรมไม่สามารถกระทำได้ตามเวลาที่กำหนด ก่อให้เกิดผลกระทบในการจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น และการพัฒนาท้องถิ่นตามนโยบายของรัฐบาล

โดยที่องค์กรบริหารส่วนตำบลทั่วประเทศมีถึง 6,737 แห่ง ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ ถือเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพื้นฐานที่มีความสำคัญอันดับแรกต่อการพัฒนาการปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากเป็นกลไกหรือฟันเฟืองที่สำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายการกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ท้องถิ่นและการบริหารจัดการท้องถิ่นที่ดีของรัฐบาลให้บรรลุผลสำเร็จตามเจตนารมณ์ที่เน้นความต้องการประชาชนและความพึงพอใจของประชาชนเป็นสำคัญภายใต้กระแส

การเปลี่ยนแปลงของสังคมแห่งเทคโนโลยี การปรับตัวของประเทศไทยให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว การปรับเปลี่ยนนโยบายในการบริหารประเทศของรัฐบาล ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลจำเป็นต้องมีการปรับตัวให้สอดคล้องกับบทบาทโครงสร้างหน้าที่ที่เปลี่ยนแปลงไปดังที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546

นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ถือเป็นผู้นำที่สำคัญและมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในแต่ละแห่ง ภายใต้กระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นรอบด้าน องค์กรต่างๆ จึงจำเป็นต้องได้ผู้นำรูปแบบใหม่ที่มีความเข้มแข็งและมีความสามารถที่จะเผชิญกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงเหล่านี้ ความต้องการผู้นำในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่เน้นความชำนาญในการบริหารจัดการมาสู่การมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่มีวิสัยทัศน์ เน้นการทำงานร่วมกันเป็นทีมเพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลก็เช่นเดียวกัน เป็นผู้นำขององค์การบริหารส่วนตำบลจึงมีภาระหน้าที่ที่สำคัญในการสร้างบรรยากาศของการทำงานร่วมกันตามรูปแบบการบริหารงานแบบประชาธิปไตยและผลักดันให้ผู้นับถือ คือ ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล พนักงานส่วนตำบลและประชาชนให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละคนให้บรรลุวัตถุประสงค์และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ผู้นำต้องเป็นแบบอย่างและนำคนเหล่านี้ได้ ต้องมีภาวะผู้นำ คือ ไม่เพียงแต่ต้องมีคุณลักษณะของผู้นำที่ดี คือ มีความรู้ ความสามารถ มีความรับผิดชอบ เสียสละ อดทน รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีคุณธรรม และจริยธรรม ยึดถือหลักการและเหตุผล มองเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตนแล้ว (แบบแผนความคิดแบบ A และ C) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลยังต้องเก่งทั้งในเรื่องคนและเรื่องงาน กล่าวคือต้องมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่เชี่ยวชาญและมีความรู้ความสามารถทางการบริหาร การวางแผนปฏิบัติงานเพื่อมุ่งสู่ผลลัพธ์ มีวิสัยทัศน์เชิงรุก เปิดโอกาสให้สมาชิกในองค์กรรวมถึงประชาชนในพื้นที่ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานมากขึ้น ใช้เทคนิคการจัดการความรู้เพื่อปรับปรุงองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากร และประชาชนในท้องถิ่นควบคู่ไปกับการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการบริหารงานมากขึ้น เพื่อให้ดำรงอยู่ในสังคมแห่งการเรียนรู้หรือสังคมแห่งสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ (แบบแผนความคิดแบบ B และ D)

กล่าวโดยสรุป นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีแบบแผนความคิด หรือความรู้ครอบคลุมทั้งความคิดเชิงระบบ (A) ความคิดเชิงขั้นตอนและกระบวนการ (B) ความคิดเชิงความรู้ที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมและการเอาใจใส่ดูแล (C) และความคิดเชิงกลยุทธ์ (D) หรือรูปแบบพฤติกรรมกรรมการบริหารงานแบบประชาธิปไตยที่เน้นความสำคัญของคนและงานที่ได้สมดุลอันจะนำไปสู่การพัฒนาการปกครองท้องถิ่นของไทยให้บรรลุตามเป้าหมายของรัฐบาล ซึ่งจะนำไปสู่ความอยู่ดีกินดีของประชาชนและการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าในที่สุด